

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Сумська обласна державна адміністрація
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

ОСВІТА ДЛЯ ХХІ СТОЛІТТЯ: ВИКЛИКИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

EDUCATION FOR THE 21st CENTURY: CHALLENGES, PROBLEMS, PROSPECTS

Матеріали I Міжнародної
науково-практичної конференції

Том 2

29–30 жовтня 2019 року

*Присвячено 95-тій річниці Сумського державного педагогічного
університету імені А. С. Макаренка*

Суми

Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка

2019

УДК 37.09:001.895](477+100)''20''(063)

О-72

*Рекомендовано до друку вченою радою
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
(протокол № 3 від 28.10.2019 р.)*

Редакційна колегія:

А. А. Сбруєва – доктор педагогічних наук, професор (**відповідальний редактор**);

М. А. Бойченко – доктор педагогічних наук, доцент;

Т. М. Дегтяренко – доктор педагогічних наук, професор;

С. Б. Кузікова – доктор психологічних наук, професор;

Г. Ю. Ніколаї – доктор педагогічних наук, професор

О. І. Огієнко – доктор педагогічних наук, професор;

О. Г. Козлова – кандидат педагогічних наук, професор;

С. М. Кондратюк – кандидат педагогічних наук, професор;

М. О. Лазарєв – кандидат педагогічних наук, професор;

Н. М. Павлушенко – кандидат педагогічних наук, доцент;

А. О. Полянничко – кандидат педагогічних наук, доцент;

І. А. Чистякова – кандидат педагогічних наук, доцент

Освіта для XXI століття: виклики, проблеми, перспективи: матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції (29–30 жовтня 2019 року, м. Суми). Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. Том 2. 173 с.

ISBN 978-966-698-281-3 (повне зібрання)

ISBN 978-966-698-283-7 (Том 2)

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта для XXI століття: виклики, проблеми, перспективи». У матеріалах конференції розглядаються світовий досвід розвитку дистанційних форм освіти у вітчизняному контексті управління інноваційним розвитком закладу освіти; інноваційні технології професійної підготовки педагогів; освіта обдарованих: вітчизняний та міжнародний контексти; інклюзивна освіта в контексті інноваційного розвитку; нова парадигма підготовки соціальних працівників за сучасних умов; освіта дорослих в Україні та світі: реалії та перспективи.

Proceedings contain materials of the International scientific-practical conference “Education for the 21st Century: Challenges, Problems, Prospects”. Proceedings of the conference reveal world experience of distance education development in the domestic context; management of innovative development of the education; innovative technologies for teacher training; gifted education: national and international contexts; inclusive education in the context of innovative development; a new paradigm for training social workers in present conditions; adult education in Ukraine and abroad: realities and perspectives.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

УДК 37.09:001.895](477+100)«201»(063)

РОЗДІЛ 1. РОЗВИТОК ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ВІТЧИЗНЯНОМУ ТА СВІТОВОМУ КОНТЕКСТАХ

Л. В. Галій, Л. Г. Кайдалова, В. Ю. Фесенко
Національний фармацевтичний університет

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ І МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників в умовах інтеграційних процесів та реформування вітчизняної освіти є необхідною умовою діяльності, запорукою якісної підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти.

Розглядаючи проблему дистанційного навчання у вищій освіті, зокрема у фармацевтичній та медичній, слід зазначити, що вона є предметом наукового пошуку.

Методичні та організаційні проблеми упровадження дистанційної форми навчання у фармацевтичну освіту, досвід упровадження дистанційної форми навчання у фармацевтичну освіту (на прикладі Національного фармацевтичного університету) досліджено та опубліковано у наукових працях Л. В. Галій, Т. М. Серопян та ін [2]. Проблема дослідження теоретичних та методологічних засад викладача в системі дистанційного навчання з метою подальшої підготовки в системі підвищення кваліфікації викладачів закладів вищої медичної та фармацевтичної освіти відображена у науковій праці Л. Г. Кайдалової [3].

У 2012-2015 рр. підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників із питань організації та використання дистанційних технологій у навчальному процесі здійснювалось на базі Національного технічного університету «КПІ» та Національного технічного університету «ХПІ», забезпечення кафедр університету комп'ютерним та периферійним обладнанням для здійснення дистанційного навчання, розробка дистанційних курсів із певних дисциплін спеціальності «Фармація», запис аудіоматеріалів для проведення лекційних та семінарських занять, підготовка відеопрактикумів, які демонструють хімічні та біологічні досліди, технологічні процеси [1].

У 2016/2017 н.р. підвищення кваліфікації відбувалося за програмою «Інформаційні та комунікативні технології дистанційного навчання: Е-тьютор» на базі Університету економіки та права КРОК (м. Київ), програму «Е-тьютор» розроблено університетом Анкари та Університетом прикладних наук (м. Цюрих) [2].

Підготовку тьюторів з числа науково-педагогічних працівників Національного фармацевтичного університету кафедрою педагогіки разом з Центром дистанційних технологій започатковано у вересні 2018 року.

При розробці дистанційних курсів для викладачів використано вітчизняний та зарубіжний досвід дистанційного навчання, викладання

дисциплін у Національному фармацевтичному університеті, у т. ч. досвід викладання дисципліни «Психологія спілкування» для студентів дистанційної форми навчання зі спеціальності 226 "Фармація на кафедрі педагогіки і психології НФаУ [4-6].

Програма циклу «Теорія і практика дистанційного навчання», розрахована на 156 годин. Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб стати ефективним викладачем дистанційного навчання (он-лайн тьютором). Тому у курсі представлено як концепції електронного навчання, так і процеси і інструменти, які потрібні для управління, організації та створення контенту для дистанційного навчання.

Організацією навчання передбачено, що учасники мають брати участь у синхронних заняттях щотижнево. Вони мають брати участь у обговореннях на форумах та виконувати індивідуальні і групові завдання. Вони повинні ознайомлюватися з іншими джерелами. Учасники мають дотримуватися термінів виконання індивідуальних, проектних та інших завдань.

Після завершення циклу викладачі володітимуть такими компетентностями: продемонструвати знання базових концепцій електронного навчання та он-лайн теорій навчання; визначати які онлайн теорії навчання потрібні, щоб допомогти студентам вчитися, використовуючи методи електронного навчання; використовувати системи управління навчанням та контентом та віртуальні класи; давати визначення електронній модерації; визначати концепції розробки он-лайн навчальних матеріалів та методів; створювати силлабус курсу; розуміти концепції, які стосуються захисту прав інтелектуальної власності, інтелектуальних прав, технічних засобів захисту авторських прав, ліцензій Creative Commons, академічної етики, запобігання плагіату; розуміти різні типи оцінювання; використовувати програми, які використовуються для графічного дизайну; розуміти функції та компоненти графічного дизайну; розуміти принципи графічного дизайну; створювати ефективні аудіо-візуальні матеріали; використовувати інтерактивні мобільні додатки та інструменти для розробки контенту; визначати базову термінологію, яка стосується якості освіти, розуміти систему забезпечення якості в електронному навчанні.

Практичний курс передбачає виконання індивідуальних завдань, створення глосарію, складання портфоліо, складання силлабусу, створення тестових завдань, перевірка власних матеріалів на плагіат, створення інтерактивного плакату, створення презентації, участь у чатах тощо.

Перспективним для впровадження дистанційного навчання у системі підвищення науково-педагогічних працівників фармацевтичних і медичних закладів освіти на кафедрі педагогіки і психології Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету є цикл «Сучасні педагогічні технології», який передбачає очно-дистанційну форму навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Галій Л. В., Серопян Т. М. Методичні та організаційні проблеми впровадження дистанційної форми навчання у фармацевтичну освіту. *Соціальна фармація в охороні здоров'я*. 2017. Т. 3, № 3. С. 3–11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sphhc_2017_3_3_3
2. Галій Л. В., Серопян Т. М. Впровадження дистанційної форми навчання у фармацевтичну освіту (на прикладі національного фармацевтичного університету). *Фармацевтичний часопис*. 2017. № 3. С. 112–117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Phch_2017_3_17
3. Кайдалова Л. Г. Викладач у системі дистанційного навчання. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2011. № 32-33. С. 104–109. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pipo_2011_32-33_16
4. Кайдалова Л. Г., Шаповалова В. С. Досвід викладання дисципліни "Психологія спілкування" для студентів дистанційної форми навчання спеціальності 226 Фармація. Психолого-педагогічні проблеми становлення сучасного фахівця : зб. наук. ст., матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., 18-19 трав. 2018 р. / Національна академія Національної гвардії України. Х.: ХОГОКЗ, 2018. С. 24-31. DOI 10.26697/9786177089017.2018.24
5. Технологія створення дистанційного курсу / За ред. В. Ю. Бикова та В. М. Кухаренка. К.: Міленіум, 2008. 324 с.
6. Кухаренко В. М. Навчально-методичний комплекс підготовки викладача дистанційного навчання. URL: <https://www.kpi.kharkov.ua/archive/Articles/krio/UDK-371.pdf>

І. С. Заярна

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОГО АРГУМЕНТАТИВНОГО ПИСЬМА СТУДЕНТІВ-ПРАВНИКІВ ЯК ПРЕДМЕТ МЕТОДИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Навчання англійського аргументативного письма (ААП) студентів-правників – це складний і тривалий процес, який спонукає вчених-методистів та викладачів-практиків до пошуку нових ефективних методик, які б забезпечили досягнення максимального результату з мінімальними ресурсними затратами. У світлі стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій особливого значення набуває дистанційне навчання (ДН), яке, на наш погляд, здатне вирішити поставлені завдання щодо оптимізації процесу навчання ААП і створює низку переваг під час оволодіння знаннями, навичками та уміннями ААП у межах юридичного курсу.

З огляду на вище зазначене вважаємо доцільним в межах цієї роботи вивчити стан досліджуваності проблеми ДН ААП студентів-юристів з метою узагальнення та систематизації здобутків вітчизняної науки, а також задля визначення подальших перспективних напрямків наукових досліджень окресленої проблематики.

На даний момент різні аспекти дистанційної освіти в Україні регулюються низкою нормативних документами, зокрема, «Про

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. РОЗВИТОК ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ВІТЧИЗНЯНОМУ ТА СВІТОВОМУ КОНТЕКСТАХ

Галій Л. В., Кайдалова Л. Г., Фесенко В. Ю. Дистанційне навчання в системі підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників фармацевтичних і медичних закладів освіти	3
Заярна І. С. Дистанційне навчання англійського аргументативного письма студентів-правників як предмет методичного дослідження.....	5
Мынбаева А. К. Педагогика 2.0 и образование 3.0: цифровое будущее.....	9
Назаренко О. Є. Розвиток дистанційного навчання в Південній Кореї.....	12
Рябко А. В. Вебінар як форма дистанційної освіти	14

РОЗДІЛ 2. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ: ГЛОБАЛЬНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНТЕКСТИ

Козлов Д. О. Інноваційна культура як вектор розвитку сучасного суспільства	17
Кулагіна Т. В. Управління інноваційним розвитком закладу освіти	20
Мaksymenko Т. М. Requirements to a modern organization manager in the context of professional self-realization	22
Мізюк В. А., Бадалова Аїда мардан кизи Готовність учителів до інноваційної діяльності в умовах реформування освіти.....	24
Онищенко Я. О. Сучасні підходи до розуміння сутності поняття «управління навчальним закладом»	28
Прихожай А. В. Роль управлінської культури адміністратора у формуванні іміджу установ культури	30
Фесенко І. В. Сучасна місія закладу середньої освіти як складової процесу стратегічного менеджменту	33
Шихненко К. І. Управління науковою роботою в університетах США: історичний аспект.....	35
Шмалей С. В. Вектори сучасної вищої освіти у глобалізованому суспільстві	38

РОЗДІЛ 3. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ

Бачієва Л. О. Дослідницькі уміння педагога в сучасних умовах освітнього процесу	41
Борзенко О. П. Вплив інноваційних навчальних технологій на мотиваційний процес заохочення викладача іноземної мови до професійного розвитку	43
Будяньський Д. В. Риторичний воркшоп (workshop) у системі професійної підготовки майбутнього вчителя	46

Галецький С. М. Особливості організації експериментального дослідження формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов засобами інформаційно-комунікаційних технологій	47
Гармаш О. М. Тьютор – ключова фігура системи освіти XXI ст.	51
Глушко О. З. Особливості підвищення професійного рівня шкільного вчителя у Польщі	53
Даниленко О. Б. Проектування системи неперервної професійної підготовки майбутніх судноводіїв у вищих морських навчальних закладах	56
Дєордіца Т. Ю., Білевич С. В. Ергономічна якість академічних мультимедіа-презентацій: критерії для самостійного оцінювання	59
Єфремова Г. Л., Зосименко О. В. Складові професійної спрямованості особистості	62
Кокнова Т. А. Науково-дослідницький компонент в контексті лінгвометодичної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов	65
Кравченко О. Ю. Особливості впровадження медіаграмотності у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів суспільних предметів	67
Кривонос О. Б. Підготовка майбутнього вчителя до активізації пізнавальної діяльності учнів в умовах евристичного навчання	70
Musaeva Adiba. On the issue of modern methods of teaching foreign languages.....	72
Нікольська Н. В., Жуковська О. А. Teacher training as a development tendency in the USA	74
Пінчук Д. М. Креативність як важлива складова вчителів музики в системі неперервної професійної освіти	77
Салі О. В. Інтерактивна модель формування соціокультурної компетентності у студентів у процесі вивчення іноземних мов	80
Tumenko M. M. Professional competence of a specialist of vocational and career guidance in secondary schools in England.....	83
Христій Ю. Г. Інноваційні тенденції розвитку міжнародного співробітництва у сфері професійно-технічної освіти в Європейському Союзі ..	85
Цзюй Жань. Творча індивідуальність майбутнього педагога-музиканта: ознаки становлення	88
Чернякова Ж. Ю. Інноваційні освітні технології як засіб оптимізації професійної підготовки майбутнього фахівця	90
Shparyk O. M. Features of teacher's professional development in China	93

РОЗДІЛ 4. ОСВІТА ОБДАРОВАНИХ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ КОНТЕКСТИ

Бойченко М. А. Розвиток цифрового інтелекту обдарованих школярів у світлі концепції нової української школи.....	95
Зайцева М. А. Виховний потенціал закладів загальної середньої освіти щодо розвитку обдарованих учнів	97
Лавриченко Н. М. Освіта обдарованих: вітчизняний та міжнародний контексти.	100
Шульга О. В. Розвиток виконавських здібностей обдарованої учнівської молоді в недільних школах	103

РОЗДІЛ 5. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ: СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Бєлова О. Б. Особливості прояву емоцій у дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення	105
Бєседа В. В. Особливості корекції поведінки у дітей з ЗПМР в умовах інклюзивної освіти	108
Іваній О. М. Інтегрування дітей з особливими потребами в загальноосвітній простір України як фундаментальне право людини	110
Колишкін О. В. Історичні передумови розвитку фізкультурно-оздоровчого та спортивного руху осіб з обмеженими можливостями	112
Кухта І. М. Інклюзивна освіта в контексті інноваційного розвитку України	116
Бєседа В. В., Марчук В. С. Показники гнучкості у дітей дошкільного віку з затримкою моторного розвитку	118
Почкун Ю. О. Освіта дітей з аутистичними порушеннями	121
Прядко Л. О. Актуальні проблеми діяльності інклюзивно-ресурсних центрів	124
Шевченко О. І. Інклюзивне навчання як інноваційна тенденція соціалізації дітей з особливими потребами	126
Шевченко В. М. Сучасний стан інтеграційних процесів для дітей з особливими потребами в Польщі	128

РОЗДІЛ 6. НОВА ПАРАДИГМА ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ

Бєрезовська Л. І. Формування комунікативно-мовленнєвої компетентності майбутніх соціальних працівників на засадах інтегрованого підходу	131
Гончаренко О. В. Гендерний компонент як визначальна характеристика підготовки майбутніх соціальних працівників	134
Іонова І. М. Проектна діяльність як інструмент менеджменту соціальної роботи	137
Панасюк В. Ю. «Постдраматичний театр» як одна з сучасних соціокультурних технологій	139
Полякова О. М. Застосування мультиплікаційних фільмів у фаховій підготовці майбутніх соціальних працівників	142
Полянчик А. О. Особливості соціально-педагогічної роботи з вихованцями центру соціально-психологічної реабілітації дітей	144
Пономаренко Л. І. Зміст соціальної роботи з дітьми із вразливих сімей в умовах об'єднаних територіальних громад	147
Протас О. Л. Формування компетентності майбутніх соціальних працівників до роботи з обдарованими дітьми: теоретичний аналіз проблеми	150
Пухно С. В., Скринник І. В. Емоційне вигорання соціальних працівників як психологічна проблема	154

РОЗДІЛ 7. ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Бобрицька Г. С., Пташний О. Д. Методичні аспекти математичної підготовки дорослих людей для вступу до ЗВО з урахуванням їх пізнавально-психологічного розвитку	157
Glyva Ya. M. International experience in the development of non-formal adult education for Ukraine.....	160
Пархоменко І. В. Форми історико-краєзнавчої роботи у закладах позашкільної освіти УРСР.....	162
Постригач Н. О. До питання про розвиток компаративістики в освіті дорослих Грецької республіки.....	165

Наукове видання

Матеріали I Міжнародної
науково-практичної конференції

**ОСВІТА ДЛЯ ХХІ СТОЛІТТЯ:
ВИКЛИКИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**
(29–30 жовтня 2019 року)

Суми: Видавництво СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2019 р.
Свідоцтво ДК № 231 від 02.11.2000 р.

Відповідальний за випуск ***В. І. Шейко***
Комп'ютерна верстка ***І. А. Чистякова***

Підписано до друку 28.10.2019.
Формат 60x84/16. Гарн. Times. Папір офсет.
Друк ризогр. Ум. друк. арк. 10,06
Тираж 200 пр. Вид. № 209.

Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка
вул. Роменська, 87, м. Суми, 40002

Виготовлено на обладнанні СумДПУ імені А. С. Макаренка